Examenul național de bacalaureat 2027
Proba E. b)

Limba şi literatura maghiară maternă

Filiera teoretică – Profilul real; Filiera tehnologică; Filiera vocațională – Toate profilurile (cu excepția profilului pedagogic)

Model

- **Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă zece puncte din oficiu.**
- **Timpul de lucru efectiv este de trei ore.**

I. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el a következő költeményt, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Ady Endre: Mag hó alatt

Gyötrött és tépett magamat
Régi hiteiben fürösztve
Vérből, jajból és lángból
Szedegetem össze
S elteszem, mint életes holtat.

Kell még Tegnapról hív tanu
S kell talán az én hadi-sarcom,
Hogy drága mementóként
Fölemeljem arcom
Egy új emberű új világra.

Vád nélkül széttekintgetek
Majd vertségek és diadalmak
Földjén, hogy a kaoszból
Harsos igét halljak,
Vagy harsos igét én hallassak.

Hős emberségem, várakozz,
Szép álmokat aludj, lefénylett
Jós és jó magyarságom,
Hívni fog az Élet
S föltámadások örök Rendje.

Most tél van s szegény mag-magam
Megnémítva és behavazva
Rendeltetés hitével
Őrzöm meg tavaszra,
Igazimnak sarjadásáig.

(1914)

mementó: szomorú, fontos dologra vagy eseményre emlékeztető jel, figyelmeztetés, intő jel
harsos: harsogó

1. Értelmezze a költemény címét! 2 pont
2. Határozza meg a vers témáját! 2 pont
3. Mutassa be a költemény vershelyzetének és versbeszédének egy-egy jellemzőjét! 4 pont
4. Nevezze meg a modern dal egy műfaji sajátosságát a versben! 2 pont
5. Nevezze meg az *„S elteszem, mint életes holtat”* költői képet! 2 pont
6. Állapítsa meg a vers első szakaszának rímképletét, majd nevezze is meg! 4 pont
7. Határozza meg a költemény hangulatát! 2 pont
8. Írjon ki a műből egy szimbólumot, egy ismétlést, egy felsorolást és egy megszemélyesítést! 4 pont
9. Értelmezze a vers utolsó szakaszát! 4 pont

Pontot ér a helyes fogalom- és nyelvhasználat és a helyesírás 4 pont
A terjedelem nem befolyásolja a pontozást.

II. TÉTEL **(30 pont)**

Olvassa el a következő szöveget, majd oldja meg a hozzá kapcsolódó feladatokat/válaszoljon a kérdésekre!

Kolozsvár 1876–1948 között élt emblematikus személyiségét, báró Bornemissza Elemérné Szilvássy Carolát nem csoda, hogy sokan gyűlölték: szembement a Nyugathoz képest maradinak számító erdélyi arisztokrácia merev szabályaival. Carola már akkor azokhoz az asszonyokhoz tartozott, akikkel kapcsolatban kénytelen volt mindenki állást foglalni vagy mellette, vagy ellene.

Az első nő volt, aki repülőre szállt. 1912-ben Louis Blériot francia pilóta-mérnök, a repülés egyik úttörője Budapestre látogatott – a légi bemutatón Szilvássy Carola is jelen volt. Repülőre akart szállni, de a pilóta lehetetlen árat, tízezer koronát kért az élményért. Férje fél órán belül átadta az összeget, így Carola a felhők közé szállhatott.

A női emancipációt hirdető eszméivel, a nők választójogáért harcoló szüfrazsettek iránti csodálatával, konok öntörvényűségével, szókimondó természetével Szilvássy Carola kivívta a lányaikat féltő matrónák és etiketthez ragaszkodó férjeik haragját. Kevesen mertek nyíltan szembeszállni vele, de háta mögött sokan szapulták.

Bécsi és svájci neveltetésének köszönhetően négy nyelven olvasott, főként nyugati lapokat. Így nem csoda, hogy ő lett a kolozsvári, erdélyi irodalmi és művelődési élet „kovásza”, az Erdélyi Helikon védasszonya, számos erdélyi szerző legfőbb kritikusa. Bánffy Miklós mellett – akinek múzsája volt – más írók is neki küldözgették elolvasásra műveiket. Dsida Jenővel és Bánffyval egyszerre lett a marosvásárhelyi Kemény Zsigmond Irodalmi Társaság tagja. Köztudott, hogy Bánffy róla mintázta az Erdélyi történet *kivételes nőalakját, Milóth Adrienne-t. A modell kiléte már a regény megjelenésekor egyértelmű volt az erdélyi nemesség számára, ahogy az is, hogy az író szerelmüknek állít emléket. Hősnőként több regényben is megjelenik, de színésznőként is kipróbálta magát: Nóraként lépett színpadra és az első erdélyi szkeccsfilmben is szerepelt. 1913-ban az* Apacsnő szerelme *című film főszereplője és egyik rendezője volt.*

Aktív közéleti tevékenysége is ismert, sok szervezetnek volt tagja: a Kolozsvári Nőszövetség elnöke, az Erdélyi Színpártoló Társaság alelnöke, az Óvári-szalon mozgatórugója, az Erzsébet Rend kitüntetettje, a diakonisszamozgalom fő támogatója. Erdély egyik legműveltebb asszonyát méltó helyére kívánja helyezni az a 2019-ben megjelent kötet, mely elsőként dolgozza fel hagyatékát. A báró Bornemissza Elemérné Szilvássy Carola: Kendőzetlen feljegyzések Kolozsvárról *kiadvány a korabeli erdélyi hétköznapokat mutatja meg, de a báróné versei, novellái és a hozzá írt levelek révén a húszas évek kolozsvári kultúrtörténete is kibontakozik. Szociális tevékenysége szintén kiemelkedő, aggmenhelyet alapított, árvaházat hozott létre. 1916 szeptemberében mintegy 130 árvaházi gyermeket menekített ki a két front közé szorult, ostromlott Nagyszebenből, kalandos körülmények között.*

Szilvássy Carolát erős, közössége iránt elkötelezett nőként írják le kortársai, a hagyatékát feldolgozó kötetben összegyűjtött versei, novellái azonban egy depresszióba hajló, sérült lélek tragédiáját mutatják. Visszatérő elem bennük a gyász, a búcsú, a szeretethiány. Magánemberként „vonzotta a tragédiát”, Bornemissza Elemérrel való rossz házassága kisfia halálával ért véget, utána külön éltek. Bánffy Miklóshoz fűződő szerelme sem teljesedhetett ki, hiába voltak igazi lelki társak. Bár kapcsolatuk nyílt titok volt, sosem házasodtak össze. Szerelmük állítólag a sírig tartott, Carola temetésén Bánffy hatalmas csokor vörös rózsával búcsúzott.

(a noileg.ro cikke alapján)

1. Írjon ki a szövegből 2 kulcsszót! 2 pont
2. Társítsa az évszámokat Szilvássy Carola hozzájuk tartozó életeseményeivel! Írja át a vizsgalapra a helyes társításokat!

Évszámok:	Események:
1) 1912	A. Árvaházi gyermekeket menekített.
2) 1913	B. Temetésén Bánffy Miklós hatalmas csokor vörös rózsával jelent meg.
3) 1916	C. Filmszínésznőként mutatkozott be.
4) 1948	D. Megjelent a róla szóló könyv.
5) 2019	E. Sétarepülést tett Louis Blériot-val. 5 pont

3. Értelmezze a következő kifejezéseket!
   emblematikus személyiség; *kivívta haragját*; *háta mögött szapulták*; *(az Óvári-szalon) mozgatórugója* 4 pont
4. Írjon ki a szövegből 3 olyan érvet, ami alátámasztja a következő kijelentést!
   Szilvássy Carola *„lett a kolozsvári, erdélyi irodalmi és művelődési élet »kovásza«”* 3 pont
5. Értelmezze a következő kijelentést!
   Carola már akkor azokhoz az asszonyokhoz tartozott, akikkel kapcsolatban kénytelen volt mindenki állást foglalni vagy mellette, vagy ellene. 4 pont
6. Milyen szerepekben próbálta ki magát Szilvássy Carola? Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
   A. pilóta, mérnök, matróna
   B. színész, rendező, író, költő
   C. szociális munkás, aggmenhelyi, árvaházi gondozó
   D. szüfrazsett, fotómodell, diakonissza 2 pont
7. Igazak (I) vagy hamisak (H) a következő kijelentések? Írja át a vizsgalapra a kijelentések betűjelét és az I vagy H jelölést!
   A fenti szöveg
   A. bemutat egy példaértékű magyar női életutat.
   B. célja egy Szilvássy Caroláról szóló film reklámozása.
   C. kimondja, hogy a közéletben sikeres bárónő magánéletében nem volt boldog.
   D. dokumentumokat ad közre Bánffy Miklós sírig tartó szerelméről. 4 pont
8. Miért gondolhatták kortársai „*Szilvássy Carolát erős, közössége iránt elkötelezett nő”-nek*? Fogalmazza meg válaszát 2 példa alapján! 2 pont
9. Mi utal arra, hogy Szilvássy Carola szembement a Nyugathoz képest maradinak számító erdélyi arisztokrácia merev szabályaival? Említse meg 2 cselekedetét a szöveg alapján! 2 pont
10. Írja át a vizsgalapra a helyes válasz betűjelét!
    „Erdély egyik legműveltebb asszonyát méltó helyére kívánja helyezni az a 2019-ben megjelent kötet, mely elsőként dolgozza fel hagyatékát.”
    A fenti mondatban a beszélő
    A. sajnálatát fejezi ki, hogy a kötetben nem került hely más arisztokrata hölgyek közéleti munkásságának bemutatására is;
    B. közli Szilvássy Carola áthelyezését egy másik munkahelyre;
    C. megnevezi, kire hagyta vagyonát Szilvássy Carola;
    D. arra utal, hogy Szilvássy Carola munkásságával eddig túl keveset foglalkozott az utókor. 2 pont

III. TÉTEL (30 pont)

Írjon értekezést körülbelül két oldal terjedelemben *Tragikus sorsú hősök a történelmi tárgyú alkotásokban* címmel egy ön által választott magyar szépirodalmi mű alapján! Értekezését egyetlen irodalmi alkotás alapján írja meg, figyelembe véve az alábbi értelmezési szempontokat!

1. a választott alkotás műfaji sajátosságai 2 pont
2. a tragikus sorsú hős által képviselt értékek, értékrend a választott műben 4 pont
3. a tragikus sorsú hős jellemábrázolása 4 pont
4. a tragikus sorsú hős kapcsolatai a választott műben (pl. szerető/gondoskodó, rokoni/közéleti, hierarchikus, konfliktusos, elhidegült stb.) és annak háttere (pl. társadalmi, környezeti, személyiségi) 4 pont
5. a tragikus sorsú hős jellemfejlődése/sorsa 4 pont

Pontot ér a témának megfelelő szövegválasztás (a szerző helyes megnevezése – 1 pont, a cím helyes formája – 1 pont; a téma szempontjából releváns mű választása – 2 pont) és az értekezés megfogalmazási módja (logikus gondolatmenet, szövegkohézió – 2 pont, helyes fogalom- és nyelvhasználat – 2 pont, helyesírás – 2 pont, valamint az értekezés tartalmi és formai jegyeinek betartása – 2 pont) 12 pont